

Januari 2022

FILMEN MET DE SMARTPHONE

Waarom de Smartphone?

Filmen met de smartphone is de laatste jaren een enorme hype geworden. Je hebt het apparaat altijd bij je. Het is eenvoudig te bedienen en daarnaast is de kwaliteit van de hardware en de software op de smartphones er behoorlijk op vooruit gegaan.

Je kunt op 1 apparaat zowel filmen, monteren als versturen. Dus je hebt een complete omroep in je hand. In deze handleiding staan tips en tricks voor het filmen met de smartphone.

Pre flight checks

Zet je smartphone op vliegmodus wanneer je gaat filmen. Je wilt niet gestoord worden tijdens dat belangrijke interview. Daarnaast stopt de smartphone met opnemen bij een binnenkomend telefoontje.

Zorg voor voldoende (> 5GB) ruimte in het geheugen en een volle batterij. Schaf een powerbank aan om te voorkomen dat je met een lege accu komt te zitten.

In veel Android toestellen kun je een externe geheugenkaart plaatsen om je video's op te slaan. Het geheugen van de iPhone is niet uit te breiden, maar er zijn wel geheugensticks waar je je video's op kunt zetten wanneer je telefoon vol is. De Sandisk iXpand is daar een voorbeeld van.

Zorg voor een schone lens! De smartphones hebben een klein lensoppervlak; stof of een vingerafdruk kunnen je opnames verpesten.

Verticaal versus Horizontaal

Onze ogen zijn horizontaal geplaatst. Filmdoek is horizontaal, tv's zijn horizontaal, het fototoestel houden we meestal horizontaal. Maar wanneer mensen gaan filmen met hun smartphone krijgen we vaak verticale beelden te zien. Het toestel wordt tijdens het maken van een video vastgehouden als een telefoon, dus rechtop. Nu kijken veel mensen video via hun telefoon op bijvoorbeeld Facebook, Instagram en Snapchat. Daar is verticaal kijken een beetje ingeburgerd. Sterker nog; zelfs traditionele omroepen plaatsen hun video's verticaal of vierkant

Verticale video van de BBC op facebook

Wat je niet ziet is dat deze video's over het algemeen horizontaal gefilmd zijn en pas later in de montage vierkant of verticaal gemaakt. Zo is het originele materiaal ook te gebruiken voor andere doeleinden.

Film daarom alleen verticaal wanneer je er zeker van bent dat de video enkel op een smartphone teruggekeken wordt via social media apps.

Overigens filmen bijna alle bekende vloggers horizontaal omdat ze meestal een gewone video- of fotocamera gebruiken om mee te filmen.

Keep it steady

Alhoewel de meeste moderne smartphones een ingebouwde stabilisator hebben, is het lastig om stabiel te filmen vanuit de hand. Dit los je op door een (hand)statief te gebruiken. Er zijn ook zogenaamde gimbals te koop. De motoren in de gimbal zorgen er voor dat je opnames er stabiel uit zien, zelfs wanneer je loopt. Het is met een gimbal wel lastig om extra apparatuur aan te sluiten. Bekende merken zijn DJI en Zhiyun. Wanneer je alleen je telefoon hebt, zoek dan een steuntje, zoals een tafel, muur of lantaarnpaal om zo stabiel mogelijk te filmen.

Grip en stabilizer

Zet de scherpte en de belichting vast

Op de meeste smartphones kun je de belichting, scherpte en witbalans vastzetten. Over het algemeen is het verstandig om dit te doen. Wanneer bij een interview bijvoorbeeld iemand beweegt, zal je zien dat de belichting zich aanpast. Of nog erger: de persoon is opeens niet meer scherp.

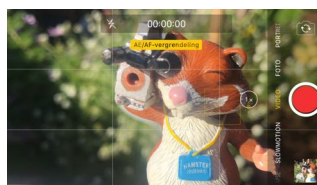
De automatische witbalans kan vreemde kleuren in beeld opleveren wanneer je filmt in situaties met gemengd licht. Bijvoorbeeld een combinatie van licht van lampen en licht van buiten.

Ook in situaties waarbij je te maken hebt met tegenlicht is het lastig om het object of de persoon die je wil filmen goed te zien. Daarbij is je doelwit vaak niet scherp.

Je kunt dit voorkomen door de belichting, scherpte en witbalans vast te zetten op het object. De achtergrond raakt dan wellicht ietwat overbelicht, maar dat wat je wil filmen is veel beter zichtbaar.

Tegenlicht

In dit plaatje is de voorgrond scherp

Met de gewone camera-app van de iPhone kun je de scherpte en belichting vastzetten door op het gele vierkantje te drukken totdat je **AE/AF-vergrendeling** in beeld ziet verschijnen. Door dit te doen, voorkom je dat de camera gaat corrigeren wanneer de lichtsituatie verandert, bijvoorbeeld door het vastzetten ook prachtige close-up shots maken met scherptediepte-effecten. Je kunt zelf de belichting nog iets aanpassen door op het zonnetje naast het vierkant te drukken en te schuiven.

Ook veel Android-toestellen hebben die mogelijkheid. Mocht het met de gewone camera-app niet lukken, dan kun je de gratis app **Open Camera** proberen.

Er zijn andere betaal camera-apps op de iPhone en Android toestellen die veel meer kunnen. **Filmic Pro** is daar een voorbeeld van. Met deze app kun je ook zaken als belichting, scherpte, witbalans, framerate en bitrate apart aanpassen.

Framerate

De camera app van de iPhone en het Android toestel filmen op 30 frames per seconden (fps) Amerikaanse standaard. Wanneer je alleen voor internet filmt is dat geen probleem.

Het filmen onder kunstlicht met 30fps, kan in sommige gevallen storingen in beeld opleveren. Het aanpassen van de framerate in de eerder genoemde apps als Filmic Pro kan dit probleem oplossen.

Filmic pro app op 25fps

Mocht je materiaal ook op tv worden uitgezonden dan kan een montageprogramma het omzetten van 30fps naar 25fps. Wil je je materiaal sowieso op tv uitzenden dan zou je met een app als Filmic Pro de framerate direct aan kunnen passen naar 25fps.

Zoek het licht op

De smartphone is niet zo best in low light. Zoek daarom indien mogelijk locaties op met voldoende licht. Of zet wat lichten aan. Film ook niet tegen een raam in.

De regel der derden

Film volgens de regel der derden. Verdeel het scherm in twee horizontale en twee verticale lijnen. Je kunt de lijnen ook in beeld brengen op je telefoon.

- Kijk bij je iPhone bij *instellingen – camera – raster*
- En bij Android toestellen in de camera app bij *instellingen – hulplijnen*

Bij een interview shot zitten de ogen op een derde van boven. Zorg ervoor dat de kijkrichting goed is. De persoon staat links of rechts in beeld en kijkt de ruimte in.

Bij interviews is het belangrijk om je toestel goed te positioneren. Het makkelijkste is om je smartphone voor je gezicht te houden en erover te kijken naar de geïnterviewde. Maar wanneer je op deze manier filmt, lijkt het alsof de geïnterviewde bijna in de camera kijkt. Dit kan bij vlogs of bij video's waarbij je als maker zelf een rol speelt. Of bij een video voor intern gebruik.

Bij officiële video's kan het 'bijna' kijken in de camera opdringerig overkomen bij de kijker. Voor een officieel interview moeten zowel de filmer als de geïnterviewde langs het toestel kijken. Alsof er een verslaggever naast de camera staat. Overigens is een statief dan wel handig om te gebruiken, zodat je naast de smartphone kunt gaan staan. Of je laat iemand anders het interview doen.

Officieel interviewshot, zoals we kennen van tv. De geïnterviewde kijkt langs de camera. Haar ogen zitten op een derde. Ze zit rechts in beeld want ze kijkt naar links.

Beweeg alleen met een doel

Veel filmers zijn maar wat aan het rondzwaaien met hun camera. Pannen van links naar rechts en van onder naar boven en het liefst ook nog met zoom. Niet doen! Laat de beweging gebeuren in het shot. Beweeg alleen wanneer het een functie heeft. Bijvoorbeeld wanneer iemand ergens naar toe loopt of wegloopt. Of wanneer je de grootte van een gebouw in beeld wilt brengen.

Film in een sequence

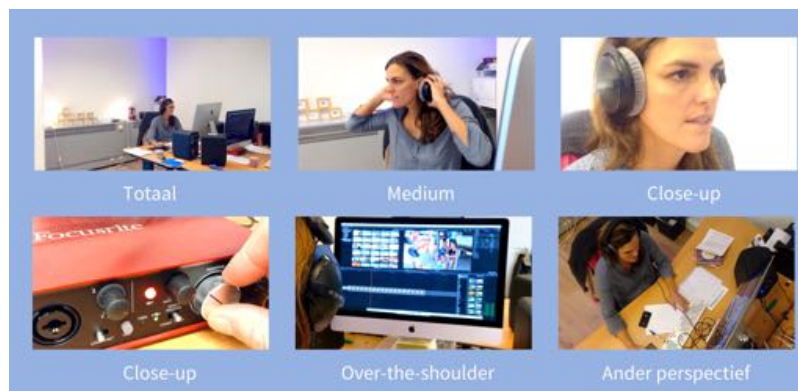
In plaats van de camera rond te blijven zwaaien is het veel beter om een situatie of gebeurtenissen te filmen in een sequence van stilstaande totalen, medium en close up shots. Denk aan het cappuccino filmpje. Wanneer je dit doet, kun je veel makkelijker je verhaal vertellen in de montage. En je kunt daardoor een handeling die minuten duurt naar een paar seconden terugbrengen in de montage.

De kok snijdt een meloen, een handeling van een paar minuten. In drie shots verteld.

De vijf basisshots

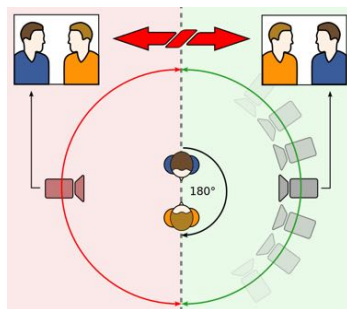
Om het kijken naar een video aantrekkelijker te maken, er meer vaart in te krijgen, of om ergens nadruk op te leggen kun je gebruikmaken van de vijf basisshots. Film niet alleen vanaf ooghoogte. Wees creatief. Hou je smartphone eens op kniehoogte vast. Of juist boven je hoofd. Dit levert vaak leuke shots op.

De as

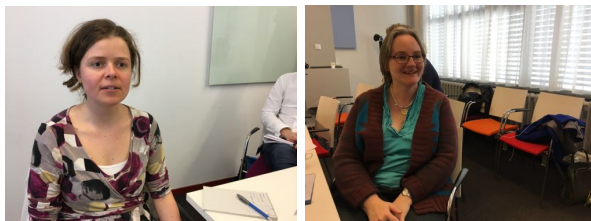
Ga niet over de as tijdens het filmen. Dit is het best uit te leggen aan de hand van een voetbalveld. Daar staan de camera's aan één kant van het veld. Wanneer er overgegaan zou worden naar een opname van een camera aan de overzijde van het veld dan rolt de bal opeens de andere kant op. Dus bij bewegingen kan het over de as gaan voor verwarring zorgen.

Ook bij het filmen van een gesprek tussen twee mensen is het belangrijk om de as in de gaten te houden. Ga je over de as dan kijken ze elkaar niet aan. De as wordt ook wel de 180 graden regel genoemd.

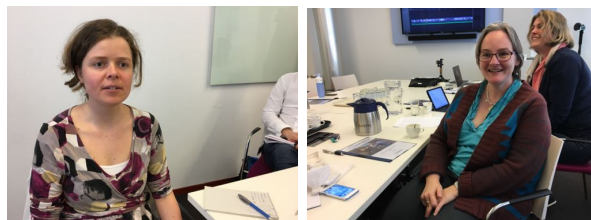

bron: wikipedia

Twee personen tegenover elkaar. Kies één kant rood/groen om vanaf te filmen. Ga daar niet overheen.

In dit geval is de camera over de as gegaan. De twee dames kijken weg van elkaar.

In dit geval gaat de camera niet over de as. De twee personen kijken elkaar aan.

Niet zoomen

Zoomen behoort ook tot de veel gebruikte onnodige camerabewegingen. Daarbij geldt ook nog eens een keer dat inzoomen op je smartphone gevolgen heeft voor de beeldkwaliteit. Het is net zoals bij inzoomen in een foto. Het beeld wordt slechter.

Zoomen met je smartphone doe je met je voeten: je gaat naar het object toe. Wanneer je toch iets dichterbij in beeld wilt brengen en je kunt zelf niet dichterbij komen, zoom dan in tijdens de montage. Dat levert ook kwaliteitsverlies op, maar je houdt dan wel de controle.

Wanneer je een smartphone hebt met 4k opnamemogelijkheid, vanaf de iPhone 6s of bijvoorbeeld de Samsung s7, dan is zoomen zonder kwaliteitsverlies wel mogelijk wanneer je je materiaal in een hd montage monteert. De resolutie van 4k is namelijk vier keer zo groot. Dus dat betekent dat je in die hd montage niet ziet dat er ingezoomd is, de kwaliteit blijft hoog. Probeer dan wel het toestel zo stil mogelijk te houden, want bij het inzoomen gaan camerabewegingen meer opvallen.

4k gefilmde opname. In de hd-montage ingezoomd

Zes seconden

Probeer een opname minimaal zes seconden te laten duren. Dan heb je in de montage ruimte om te kunnen snijden. Denk daarbij ook om het geluid. Wanneer je een opname langer laat duren kun je het geluid in en uit faden. Zorg er ook voor dat er beweging in het shot te zien valt. Niet door de camera te bewegen, maar bijvoorbeeld doordat er iemand door het beeld loopt of een handeling verricht.

Geluid

De microfoon van je smartphone kan geluid van dichtbij redelijk goed opnemen, maar het is niet perfect. Wanneer de afstand de geïnterviewde iets verder weg staat, hoor je al niveauverschil tussen de vragen en het antwoord. Iemand interviewen in een drukke ruimte levert vaak onhoorbare zinnen op, en als het waait hoor je helemaal niets meer.

Schaf een dasspeld microfoontje aan wanneer je vaak gaat interviewen. Dit levert direct een beter resultaat op. Het nadeel is wel dat jouw vragen minder goed hoorbaar zullen zijn. Overigens zijn daar ook weer oplossingen voor zoals een adapter om twee microfoons aan te sluiten.

Een betaalbare dasspeld microfoon is de **Rode Smartlav+** schaf er wel een verlengkabel bij aan. Een goedkopere optie is de **Boya LM10** Een andere microfoon die vaak gebruikt wordt is de **Rode Videomic Me**. Op internet zijn tal van goedkopere en duurdere oplossingen te vinden.

Houd in ieder geval wanneer je geen externe microfoon gebruikt rekening met de omgeving, wind en afstand.

iPhone vol toeters en bellen.

Bepaal je verhaal en publiek voor je gaat filmen

Het is belangrijk om voor het draaien al goed na te denken over je onderwerp, wie is je doelgroep en hoe ga je een en ander in beeld brengen. Dit voorkomt dat je met te veel nutteloos beeldmateriaal thuiskomt waar je in de montage niet meer uitkomt. En nog veel belangrijker: Het voorkomt dat je vergeet bepaalde vragen te stellen of shots te draaien. Een goede voorbereiding is bij het maken van video's vaak meer dan het halve werk.

Verhaalopbouw

Elk verhaal bestaat uit drie vragen en de antwoorden daarop.

- **Wat is er aan de hand:** waarom wordt dit verhaal verteld en waarom moet je als kijker hier naar kijken
- **Hoe komt dat:** een uitleg over de oorzaak van vraag 1 en de eventuele gevolgen
- **Wat nu:** de slotconclusie of samenvatting van het verhaal

Wanneer je vooraf over deze vragen nadenkt, kun je al veel gerichter werken tijdens het filmen. Dit kun je toepassen bij een video over een moeilijk economisch verhaal, maar ook bij een vlog over het maken van een appeltaart.

Zelfs wanneer je alleen maar een kort interview of statement wilt filmen is het verstandig om van tevoren na te denken over de vragen en de plek waar je gaat filmen. De locatie moet daarbij een relatie hebben met het onderwerp en niet teveel afleiden.

Een interview met een schapenboerin kun je natuurlijk het beste bij de boerderij zelf houden

Het interview

Stel tijdens interviews open vragen. Dit voorkomt dat de geïnterviewde met ja of nee antwoordt. Dus niet: Is het lekker weer? Maar wat vind je van het weer? Durf in te breken als het antwoord te lang is. Je wilt in jouw video over het algemeen snelle en duidelijke antwoorden. Wanneer een geïnterviewde er omheen draait en met allerlei nuances komt, wordt het saai en vaak niet duidelijker.

Vraag of de geïnterviewde jouw vraag mee wil nemen in het antwoord. Dat maakt het monteren makkelijker. Bijvoorbeeld: “Wat vind je van het weer” – “Ik vind het weer slecht” geeft meer informatie dan alleen “slecht” Wees niet bang om een vraag opnieuw te stellen mocht het antwoord er haperend uitkomen of te onduidelijk zijn.

Zoals al eerder beschreven in deze handout: Een interview filmen met de smartphone uit de hand is lastig. Bij een normaal interview wil je het liefst dat de geïnterviewde links of rechts van de camera kijkt en niet rechtstreeks in de camera. Een geïnterviewde die in de camera kijkt, komt namelijk opdringerig over bij de kijker.

Dat betekent dat je de iPhone niet recht voor je gezicht moet houden, maar er iets vandaan. Een smartphonehouder als de **shoulderpod** kan daarbij helpen. Nog beter is een houder in combinatie met een statief of monopod te gebruiken.

Wanneer je zelf een rol speelt als interviewer en je vragen zijn goed hoorbaar, dan is het niet erg dat de geïnterviewde richting de camera kijkt. De kijker voelt jouw rol als interviewer.

Zorg ervoor dat je naar het hele plaatje kijkt wanneer je aan het filmen bent. Kijk uit voor palen, planten of andere zaken die uit iemands hoofd groeien.

Er groeit een paal door deze mijnheer zijn hoofd.

Vloggen

Wanneer je van plan bent om veel te vloggen of zelf een rol speelt in de video is het verstandig om van tevoren goed te bedenken wat je wilt vertellen. Vertel een samenhangend verhaal zonder al teveel haperingen en dubbelingen. Let erop dat je in de camera kijkt. Een groothoeklens of een selfiestick kunnen helpen om meer van je omgeving te laten zien wanneer je in de selfiestand aan het filmen bent.

Ook journalisten gebruiken hun smartphone om mee te vloggen, of standuppers te maken.

Montage

Je kunt op je smartphone complete videomontages maken. Er zijn tal van apps die allerlei leuke effectjes aan je video's meegeven. Apple Clips is daar een voorbeeld van. Bij een inhoudelijk verhaal wil je vooral goed kunnen monteren.

Voor de iPhone kun je aan de slag met **iMovie** (gratis) of apps als **Lumafusion** en **Kinemaster Pro**. Allemaal te vinden in de app store.

Lumafusion biedt veel mogelijkheden

Voor Android zijn er apps als **Kinemaster Pro** en **Power Director** waarmee je mooie montages kunt maken. Of je de volledige functionaliteit kunt benutten is afhankelijk van je smartphone.

Kinemaster in actie

Bij de montage smeed je alle losse stukken die je opgenomen hebt tot één verhaal. Het vergt een beetje oefening, maar wanneer je het een paar keer gedaan hebt zal het sneller gaan en krijg je er ook meer lol in.

Maak je video's niet te lang. De kijker is snel weg wanneer het gaat vervelen. Dus zorg ervoor dat je verhaal vanaf het begin af aan duidelijk en interessant is. Begin met iets pakkends waarmee je de aandacht gelijk trekt en bouw je verhaal op. Verras de kijker met jouw verhaal en mooie pakkende shots.

Youtube staat overigens vol met handleidingen voor bovengenoemde programma's en is daarnaast ook nog eens een mooie bron van inspiratie voor jou als filmer.

Oefen, oefen, oefen!

Filmen op zich kan al lastig genoeg zijn. Daarbij ook nog eens mensen moeten interviewen en de grote lijn van je verhaal in de gaten houden, is helemaal een uitdaging. Dit krijg je alleen maar onder de knie door veel te oefenen. Neem de smartphone mee op vakantie, op familie-uitje of tijdens een boswandeling. Bedenk een verhaal, film en monteer. Je zult zien dat je snel technisch bedrevener wordt en op zoek gaat naar creatievere uitdagingen.

Succes!

Peter Brinkman
Karakter.tv